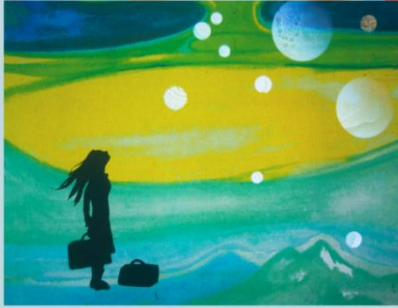

CMPENTA

Jaarverslag 2020

Colofon:
Jaarverslag 2020
Stichting Compenta
Postbus 309
9400 AH Assen

Inhoud

1. Inleiding	3
2. De cijfers	4
3. Drentse aanpak.....	5
Evaluatie en monitoring	5
4. Doelen	6
Tien ambities voor 2020 – de projectdoelstellingen	6
5. Resultaten 2020	14
Bereik CMK	14
Budget voor kwaliteitsverbetering.....	15
Advies, netwerk, scholing: Inzet Compenta-samenwerking	16
Doorgaande leerlijnen: binnen- en buitenschools en PO-VO	17
6. Resultaten culturele aanbieders	17
Productontwikkeling	17
7. Leergemeenschappen cultuureducatie.....	18
8. We The North	20
KRAAK.....	21
9. Evaluatiebijeenkomsten	22
10. Stichting Compenta	25
Directie	25
Coördinatie.....	26
Adviseurs	27
11. Beleidsadviesgroep (BAG)	27
12. Planadviescommissie (PAC).....	28
13. Overige bijeenkomsten	28
14. Communicatie	29
Bijlage 1: Overzicht aantal deelnemende scholen	31
Bijlage 2: Criteria regeling scholen	32
Bijlage 3: Criteria regeling Productontwikkeling	33
Bijlage 4. Aanvragen productontwikkeling 2020.....	34
Bijlage 5: De scenario's.....	35

1. Inleiding

Alweer acht jaar lang werkt Compenta samen met overheden, het primair onderwijs en het culturele veld aan de kwaliteit van het cultuuronderwijs in Drenthe maar niet eerder waren de uitdagingen zo groot als in 2020. Wie had kunnen vermoeden dat de scholen en de culturele instellingen zo lang van elkaar gescheiden zouden zijn. Alle fysieke ontmoetingen met externe kunstvakdocenten, musea, theatergroepen en adviseurs werden keer op keer geannuleerd vanwege de coronabeperkingen.

Het is verbazingwekkend hoe snel de digitalisering in het onderwijs en de cultuursector verliep, waardoor er een paar weken na de lockdown al alternatieven waren ontwikkeld en culturele ontmoetingen, lessen en projecten in de virtuele classroom tot leven kwamen. Compenta stuurde alle primair onderwijs scholen in Drenthe creatieve energizers om te gebruiken in de online lessen. Zo hield Compenta contact met de scholen en kwamen we zzp'ers tegemoet die het moeilijk hadden.

Al snel ontstond een digitale werkwijze en vonden ook de netwerkbijeenkomsten en zelfs trainingen met het onderwijs en kunsteducatoren online plaats. Gelukkig was Compenta in 2020 al vroeg begonnen met de voorbereiding van de plannen voor de nieuwe periode van CMK. Tijdens drie goedbezochte bijeenkomsten gingen de adviseurs, directies en coördinatoren van Compenta in gesprek met het werkveld om de plannen te toetsen en ideeën op te halen. In 2020 is opnieuw het evaluatie-instrument Evi ingezet. We zijn verheugd dat er opnieuw een kleine groei van kwaliteit is te zien op de scholen.

In 2020 deden 254 van de 271 Drentse scholen (94%) een CMK aanvraag. Daarvan zijn 240 toegekend. Daarmee maken met 37.917 leerlingen gebruik van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK). Dit is 89% van alle basisscholen. De essentie van CMK is tweeledig. In de eerste plaats streven we ernaar dat cultuureducatie op scholen bewust wordt ingezet en kunst en cultuur niet worden gezien als leuk tussendoortje. Cultuuronderwijs geeft weliswaar plezier, het is ook noodzakelijk voor de ontwikkeling van kinderen. In de tweede plaats stimuleert CMK scholen, kunstinstellingen en cultuuraanbieders (beter) met elkaar samen te werken.

In 2020 hebben 9 scholen samen met een culturele aanbieder twaalf nieuwe educatieve producten gemaakt, die zij inzetten binnen het lesprogramma. De cultureel ondernemers konden gebruik maken van de deelregeling productontwikkeling om dit te financieren.

2. De cijfers

<p>Participatie scholen (op basis van plan beschikbaar € 9 per leerling, met een minimum van € 720,- (voor scholen <80 lln.)</p>	<div data-bbox="555 315 1343 790" data-label="Figure"> <table border="1"> <caption>BEREIK SCHOLEN PER CMK JAAR</caption> <thead> <tr> <th>Jaar</th> <th>Bereik (Scholen)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>91</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>93</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>94</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>94</td> </tr> </tbody> </table> </div> <p>-254 scholen (unieke Brinnummers) van 271 (94%) deden een aanvraag. -240 (94 %) daarvan werden toegekend, (van de 254 scholen) -89% van de Drentse scholen heeft een toegekende aanvraag. -14 aanvragen werden afgewezen (6%). -€ 348.390,- overgemaakt aan deze 240 scholen -Dat zijn 37.917 leerlingen.</p>	Jaar	Bereik (Scholen)	2017	91	2018	93	2019	94	2020	94
Jaar	Bereik (Scholen)										
2017	91										
2018	93										
2019	94										
2020	94										
<p>Cultureel ondernemers (op basis van plan €5000,- max. per product beschikbaar)</p>	<p>-€ 50.665,- overgemaakt aan 9 cultureel ondernemers die 12 producten hebben ontwikkeld. -62 scholen met -9508 leerlingen</p>										
<p>Leergemeenschappen Cultuuronderwijs</p>	<p>€ 10.000 per jaar (voor twee jaar) beschikbaar voor elke leergemeenschap. 7 leergemeenschappen actief in 2020, 4 al bestaande, 2 nieuwe.</p>										
<p>Monitoring en evaluatie</p>	<p>100% cultureel aanbieders legt verantwoording af door middel van een verantwoordingsdocument na afloop.</p>										

3. Drentse aanpak

In de provincie Drenthe is Stichting Compenta penvoerder van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Compenta is een samenwerking tussen vier instellingen in Drenthe: Kunst & Cultuur (Assen), De Kunstbeweging (Emmen), ICO (Assen) en Scala (Hoogeveen en Meppel).

Compenta stelt de beschikbare cultuurgelden Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) in Drenthe (ca € 555.000,- per jaar) voor 90% beschikbaar aan het onderwijs en hun culturele partners. Alle Drentse scholen met grote en kleine ambities op het gebied van cultuuronderwijs kunnen meedoen. Voor de school was in 2020 een bedrag van € 9,00 per leerling beschikbaar voor cultuureducatie of deskundigheidsbevordering van leerkrachten. Hiervoor dienden de scholen een aanvraag in via het online aanvraagstelsel van Compenta. De aanvraag is voor twee jaar. Voor scholen met minder dan 80 leerlingen is een minimumsubsidiebedrag van € 720,00 beschikbaar gesteld. In totaal werd in 2020 € 348.390,- overgemaakt aan 240 deelnemende primair onderwijs scholen in Drenthe (37.917 leerlingen).

In deze periode van CMK II staat deskundigheidsbevordering van leerkrachten op het gebied van cultuureducatie centraal. Scholen moeten in hun aanvraag minstens de helft van de begroting reserveren voor deskundigheidsbevordering, in de vorm van teamtrainingen, nascholingen of coaching-on-the-job. Op deze manier wil Compenta zorgen voor meer borging van het cultuuronderwijs in de school.

Voor productontwikkeling (cultuurgelden voor cultureel ondernemers die samen met het onderwijs cultuureducatieve producten ontwikkelen) is in 2020 totaal -€ 50.665,- overgemaakt aan 9 cultureel ondernemers die in samenwerking met 62 scholen 12 cultuureducatieve producten ontwikkelden. In totaal profiteren hier 9508 leerlingen in Drenthe van. De ontwikkelde producten passen in een doorlopende leerlijn van de school.

Evaluatie en monitoring

Compenta heeft de Rijksuniversiteit Groningen bij aanvang van de uitvoeringsperiode gevraagd om een kwalitatief onderzoek te doen naar de ontwikkeling van scholen m.b.t. het cultuuronderwijs. Het doel van het onderzoek is te bepalen in hoeverre de doelen van Cultuureducatie met Kwaliteit op de Drentse scholen voor primair onderwijs worden behaald. Het daartoe ontwikkelde evaluatie-instrument, Evi, helpt om te bepalen of de doelen op schoolniveau (de ambitiescenario's) zijn behaald. Het instrument geeft daarmee ook informatie over het behalen van de doelen op provinciaal en landelijk niveau, omdat de landelijke, provinciale en schooldoelstellingen in elkaars verlengde liggen. In 2020 vulde 98% van de aan CMK deelnemende scholen Evi in. Ieder jaar neemt Compenta de tijd om waar nodig kleine verbeteringen aan te brengen in het evaluatie-instrument Evi. In 2019 zagen we echter grotere verbetermogelijkheden. Het belangrijkste punt was dat de onderdelen die in Evi bevestigd worden (deskundigheid,

visie, leerlijnen en samenwerking met de culturele omgeving) onderling niet samenhangen en scholen ook niet op die samenhang hoeven te reflecteren - terwijl consistentie een belangrijk kenmerk is van goed beleid. Tegelijkertijd hoorden we van de wens van andere penvoerders CMK om een goed evaluatie-instrument te hebben voor de monitoring van het beleid. In 2019 is een ontwikkelgroep gestart met het LKCA, KunstLoc Brabant, KCR, Plein C, de Vereniging CultuurProfielscholen PO (VCPS-PO) en Titia Lefers (o.a. ontwikkelaar van de Cultuureducatiescan). Andere geïnteresseerden, waaronder Mocca, Kunst Centraal, CultuurOost, het FCP en Barend van Heusden (RUG) dachten mee vanuit een klankbordgroep. Op het moment van schrijven wordt Evi 2.0 gebouwd. De scholen in Drenthe vullen in het voorjaar van 2022 voor het eerst deze vernieuwde Evi in.

4. Doelen

In het projectplan CMKII 2017-2020 zijn tien ambities voor 2020 geformuleerd, op weg naar borging van cultuur in het primair onderwijs. Deze projectdoelstellingen worden hieronder uitgewerkt. Omdat 2020 het laatste jaar was om de doelen te bereiken wordt beschreven op welke manier en in hoeverre de doelstellingen zijn behaald.

Tien ambities voor 2020 – de projectdoelstellingen

In 2017 formuleerde Compenta 10 ambities die zijn op te delen in vier groepen. De eerste drie ambities gaan over de ontwikkeling van de visie, het lesprogramma en de deskundigheid op scholen in het primair onderwijs in Drenthe. De vierde ambitie gaat specifiek over het speciaal onderwijs en de vijfde over de deskundigheid van culturele aanbieders. In de zesde en zevende ambitie wordt gesproken over het (lerende) netwerk rondom de school. De achtste, negende en tiende ambitie gaan over de samenwerking vanuit Compenta met het werkveld (de afstemming van de ondersteuning en de evaluatie), de noordelijke collega's en de collega-steunfuncties op het terrein van techniek, taal en maatschappelijke ontwikkelingen.

De basisscholen

1. *Scholen zijn zich bewust van het specifieke karakter van cultuureducatie, en weten dit te vertalen naar een eigen visie en uitvoering.*
2. *Scholen zijn in staat een realistische inschatting te maken van hun huidige werkwijzen op het gebied van cultuuronderwijs en de concrete mogelijkheden om deze te verbeteren.*
3. *Bewustzijn van belang en werking van cultuuronderwijs wordt schoolbreed gedragen: niet alleen door ICC'ers, maar ook door collega-leerkrachten, directeuren en bovenschoolse besturen.*

Evi

Het instrument Evi monitort de ontwikkeling en vergelijkt deze met de situatie in 2018. Hieruit blijkt dat scholen willen investeren in deskundigheid van het team, in activiteiten, lessen, projecten en leerlijnen. Muziek blijft de populairste discipline. Opvallende stijgers zijn taal en literatuur (in 2018 drie keer genoemd en in 2020 148 keer¹). We herkennen dit beeld doordat aan de ene kant het Muziekakkoord Drenthe de prioriteit van muziekonderwijs positief heeft beïnvloed en aan de andere kant zien we dat veel scholen bezig zijn met de verbinding van cultuur aan taalonderwijs. De Compenta partners en de bibliotheek worden hierin als belangrijkste samenwerkingspartijen genoemd door de scholen.

Corona is 119 keer genoemd als knelpunt. Voorstelbaar, omdat Evi middenin de crisis is ingevuld. Begrijpelijk ook dat leerkrachten en directies zich middenin de coronacrisis minder verbonden voelen met hun culturele netwerk en minder de regie ervaren. De doorgaande leerlijn en de deskundigheid van het team laten een kleine groei in kwaliteit zien.

Evi piramide. De gemiddelde score van de Drentse scholen in 2020 is 2,6.

Deskundigheid

Deskundigheid: scenario 2.5

86% van de scholen heeft een ICC'er en uit Evi blijkt dat 19 scholen aangeven een tweede ICC'er nodig te hebben. In 2020 zijn 18 nieuwe ICC'ers opgeleid. Landelijk staat Drenthe op de tweede plaats met 91 ICC'ers per 10.000 leerlingen (na Groningen). De tevredenheid over de eigen deskundigheid is op de scholen groot en, 72% wil zich specifiek ontwikkelen op kunstdisciplines en op samenhang. Er wordt minder vaak dan in 2018 genoemd dat de scholen algemene 'deskundigheid van het team' willen stimuleren. Scholen weten dus steeds beter wat ze precies willen ontwikkelen. Het knelpunt 'geen prioriteit' of 'geen belangstelling bij het team' wordt bijna niet meer genoemd. Scholen

¹ De onderzoeker geeft hierbij aan dat dit onderdeel anders is gecodeerd dan in 2018 (vanuit het hele Evi-dossier i.p.v. alleen bij de vraag over de vakgebieden). Dit kan ook een mogelijke reden van de toename zijn.

zien steeds beter het belang van cultuuronderwijs en deskundigheid. Hieruit concluderen wij dat er draagvlak is voor CMK 3. De groei in deskundigheid is volgens de scholen een belangrijke opbrengst van CMK. Dit komt overeen met de doelen die scholen hadden (234 van de 244 scholen zetten primair in op deskundigheid) en, 139 scholen geven aan dat dit ook de belangrijkste opbrengst was. Compenta ontving van 57 scholen hulpvragen. Deze hulp is inmiddels geboden. Het gemiddeld scenario is in Drenthe met 0,1 gegroeid naar 2.5 (vooral toename in scenario 3 en 4). Tien gemeenten hebben een kleine groei of zijn stabiel. De gemeenten Assen (-0,1) en Coevorden (-0,1) kennen een kleine teruggang. Genoemde knelpunten op het gebied van deskundigheid zijn: problemen in het team, kleine school, wisseling personeel, gebrek aan deskundigheid of ICC'er vertrokken. Dit beeld komt overeen met het algemene beeld in het primair onderwijs waar de werkdruk hoog, en een leerkrachtentekort is en kleine scholen moeite hebben om de kwaliteit op pijl te houden.

Visie

Visie: scenario 2.7

90% van de scholen heeft een visie en de tevredenheid is groot. 46 scholen noemen de verbetering van de visie als belangrijke opbrengst van CMK. Opvallend is dat met name openbare scholen het moeilijk vinden om een schoolspecifieke visie te omschrijven. Steeds minder scholen willen zich op dit terrein verder ontwikkelen (50% i.t.t. 65% in 2018). Er lijkt na acht jaar CMK een moeheid te ontstaan om steeds weer met de visie aan de slag te gaan. Relatief veel scholen denken een schoolspecifieke visie te hebben, maar uit de kwalitatieve analyse bleek dit niet. Een expliciete nascholing op wat een schoolspecifieke visie is, is van belang voor minder vergevorderde scholen. Adviseurs van Compenta gaan de komende CMK-periode scholen helpen om hun cultuurvisie te verbeteren, waarbij ze het waarom, hoe, wat en met wie van cultuuronderwijs gaan verbinden aan de specifieke onderwijsvorm van de school (bijvoorbeeld Dalton of Jenaplan), de locatie van de school, de leerlingpopulatie, de wijze waarop de school omgaat met ouderbetrokkenheid, achterstanden of talentenprogramma's. Noot: In het onderdeel visie werd de coronacrisis het vaakst genoemd als knelpunt. Steeds meer scholen hebben een gedeelde visie met andere scholen. Dit sluit goed aan op de mogelijkheid die we in CMK3 gaan bieden aan scholen om ook gezamenlijk plannen te maken voor een samenwerkingsovereenkomst met Compenta. De vraag is wel hoe deze scholen in de toekomst Evi moeten gaan invullen. Het gemiddeld scenario is 2,7 (gelijk aan 2018), waarbij de meerderheid in scenario 3 zit. Per gemeente zijn de verschillen groot: maar liefst vijf gemeenten scoren lager dan in 2018: Borger-Odoorn, Coevorden, De Wolden, Noordenveld en Tynaarlo. Een verklaring kan zijn dat we in deze laatste

periode een paar nieuwe scholen hebben bereikt. Er is namelijk een groei in scenario 1 (8%) en dat kan alleen maar duiden op nieuwe scholen of scholen die na een fusie opnieuw beginnen. Aan de andere kant is er ook een toename van scenario 4 scholen.

Doorlopende leerlijn

Doorlopende leerlijn: scenario 2.4

92% van de scholen brengt bewust samenhang aan, waarvan 37% een goedgekeurde doorlopende leerlijn heeft en 58% wel werkt aan samenhang in het cultuuronderwijs maar dit nog niet geborgd heeft. Ruim driekwart van deze groep wil zich hierin verder ontwikkelen, wat goed nieuws is voor CMK3. De meeste scholen geven aan dat het werken aan samenhang binnen cultuuronderwijs een doorgaand proces is wat vele jaren in beslag neemt en vooral 'wat altijd beter kan'. De belangrijkste opbrengst van CMK ligt in de verrijking van het programma. Extra activiteiten als excursies, voorstellingen en cultuurmenu's scoren het hoogst met direct daarna de doorlopende leerlijn. 55 scholen noemen de leerlijn de belangrijkste opbrengst van CMK. Door het gebruik van de regeling lukt het scholen om de activiteiten voor leerlingen meer 'diverser en professioneler' aan te bieden. Bijzonder in vergelijking met 2018 is de daling van lessen en de lichte stijging van methodes en vakoverstijgende projecten. Veel scholen hebben moeite met het aanbrengen van samenhang en hebben hier hulp bij nodig. Het stappenplan van de doorlopende leerlijn van Compenta kan breder worden uitgezet. Het gemiddelde scenario is met 0,1 gegroeid naar 2.4. Er is een zichtbare groei van scenario 3 en 4 scholen, maar ook een kleine toename in scenario 1 (bijvoorbeeld in Emmen van 1 naar 5 scholen). In negen gemeenten is er sprake van groei of is het behaalde scenario stabiel, alleen in Noordenveld (-0,3), Aa en Hunze (-0,2) en Tynaarlo (-0,2) is er een kleine teruggang. Opvallend is dat in de gemeenten Borger- Odoorn (+0,3) en De Wolden (+0,3), waar de visie gemiddeld lager scoort, de leerlijn veel hoger scoort. Noordenveld en Tynaarlo scoren op beide onderwerpen lager.

Conclusie:

De drie ambities waren breed geformuleerd. Er zijn opnieuw goede stappen gezet in de visie, deskundigheid en de leerlijn maar van echte borging is nog te weinig sprake. De ambities worden meegenomen in de nieuwe CMK-periode.

Speciaal onderwijs

4. *De culturele infrastructuur is afgestemd op het (speciaal) onderwijs en ontwikkelt daarvoor cultuureducatieve producten op maat.*

Uit Evi bleek dat het speciaal onderwijs en AZC-scholen extra veel moeite ervaren met de ontwikkeling van leerlijnen. Hier bood Compenta specifieke ondersteuning, omdat de problematiek op deze scholen zo anders is. Leerlingen verschillen onderling meer in het speciaal onderwijs waardoor het lastig is om een goed doorlopend programma samen te stellen. Maar er zijn in 2020 gelukkig ook goede voorbeelden waar het wel is gelukt! Een goede stap was dat de Beleidsadviesgroep van Compenta is uitgebreid met een lid vanuit de Renn4 scholen in Drenthe. Scholen van het speciaal onderwijs hebben behoefte aan een eigen netwerk van aanbieders die ervaring hebben met bijzondere leerlingen en gepast aanbod kunnen ontwikkelen. Er is inmiddels een netwerk van speciaal onderwijs scholen en een aanbiedersnetwerk.

Conclusie:

Er is hard gewerkt aan de ambitie en er is een sterke basis ontwikkeld waardoor scholen en culturele aanbieders elkaar beter kunnen vinden. De ambitie wordt niet opnieuw meegenomen in de nieuwe periode.

Deskundigheid culturele aanbieders

5. *Deskundigheidsbevordering van culturele aanbieders wordt Drenthe-breed aangeboden, met ondersteuning van PABO's en kunstcentra. De kennis en kunde van culturele aanbieders wordt structureel ingezet in het vormgeven van doorlopende leerlijnen (binnen het primair onderwijs), en eventueel ook van doorgaande leerlijnen (richting voortgezet onderwijs en de peuter-/kleuterleeftijden).*

Begin 2020 vonden nog drie (van de zes) bijeenkomsten plaats voor culturele aanbieders van de nascholing Zingen langs de Lijn. Dit is minimaal. Er is wel gewerkt aan het netwerk met de voortgezet onderwijs en de kinderopvang. Dit heeft geleid tot twee verschillende leergemeenschappen (met het voortgezet onderwijs in Assen en met het MBO-kinderopvang in Emmen).

Conclusie:

De ambitie is niet bereikt en is daarom met een extra uitwerking meegenomen in de plannen van CMK 2021-2024.

Netwerk

6. *De PABO's en kunstvakopleidingen zijn deel van lerende gemeenschappen rond de scholen. Studenten van deze instellingen kunnen zo onderzoek doen en tegelijkertijd een cursus 'passend' cultuuronderwijs doorlopen.*

In het laatste jaar van de tweede periode CMK zijn nog grote stappen gezet in de lerende gemeenschappen rond de school. De Hanzehogeschool (PABO/Pr. Claus Conservatorium en Master Cultuureducatie) is deel van het netwerk via het lectoraat Kunst en Samenleving. In Drenthe zijn zeven leergemeenschappen actief waarin scholen en cultureel ondernemers een tweejarig samenwerkingsverband zijn aangegaan om de lespraktijk cultuuronderwijs te vernieuwen. Drie basisscholen (De Akkers, Heidevlinder en Westerburcht), een speciaal onderwijs school (Mackayschool), een voortgezet onderwijs

school (Vincent van Gogh), een bovenschoolse groep scholen (CEN Noordenveld) en een MBO-school (Drenthe College) worden begeleid door adviseurs van Compenta en onderzoekers van de Hanzehogeschool. In 2020 is een eerste tussenrapportage 'Ruimte. Ruimte, Ruimte' over de leergemeenschappen verschenen. De nieuwsgierigheid naar wat andere leergemeenschappen doen groeit. Daarom is in 2020 een Meet-up georganiseerd om ervaringen uit te wisselen. Helaas is het nog niet gelukt om hier studenten bij te betrekken.

Conclusie:

De leergemeenschappen krijgen steeds meer draagvlak en de lerende netwerken groeien door de kennisdeling. De werkvorm en het onderzoek nemen we mee in de nieuwe CMK-periode. De relatie met de studenten pakken we niet opnieuw op omdat deze werkvorm hier niet goed bij past.

7. De steuninstellingen zijn in staat om 'op maat' geslaagde praktijkvoorbeelden en geschikte (lokale) partners zichtbaar te maken voor scholen en aanbieders. Bestaande gemeentelijke netwerken zijn hierbij cruciaal.

In 2019 is aan deze ambitie gewerkt via de uitgave van het boekje 'Kunst en cultuur op jouw basisschool', met daarin een overzicht van projecten en leerlijnen die in Drenthe zijn ontwikkeld met de productontwikkelingsregeling. Nieuwe voorbeelden uit 2020 zijn aangevuld op de website. Zelfs in corona-tijd bleven scholen en culturele partners elkaar online ontmoeten in de gemeentelijke netwerken. De scholen evalueerden via Evi hun relatie met het netwerk als volgt:

Netwerk: scenario 2.5

83% van de scholen is tevreden over hun relatie met het netwerk. De helft van de scholen voert zelf de regie over het cultuuronderwijs in relatie met het veld en de andere helft neemt deel aan het cultuureducatieve netwerk, maar voert geen regie. De meerderheid van deze scholen wil zich wel graag verder ontwikkelen (58%) en dat biedt kansen voor CMK3. De Compenta instellingen worden het vaakst genoemd als partner aangaande cultuuronderwijs. Bijzonder is dat K&C en Compenta soms als één instelling worden genoemd. De bibliotheek is ook een hele belangrijke partner. Naast een kunstenaar en een gastdocent worden erfgoedinstellingen opvallend veel genoemd. 49 scholen vinden dat CMK vooral heeft bijgedragen aan een actievere relatie met het netwerk. 29% van de scholen heeft deelgenomen aan productontwikkeling (veel meer dan in

2018). Mooi is dat geen enkele school hier ontevreden over was. Scholen zien dat productontwikkeling een positieve invloed heeft op de kwaliteit van het cultuuronderwijs, doordat de samenwerking ervoor zorgt dat het aanbod beter aansluit op de specifieke schoolsituatie. Het gemiddeld scenario is gelijk aan 2018 (2.0). Bij negen gemeenten is het gemiddeld scenario gegroeid of stabiel gebleven en in drie gemeenten was een kleine teruggang: Aa en Hunze (-0,3), Borger-Odoorn (-0,1), Hoogeveen (-0,1). De coronacrisis wordt als belangrijk knelpunt genoemd, omdat veel gezamenlijke projecten en productontwikkelingen niet door konden gaan.

Conclusie:

Deze ambitie is blijvend maar hoeft niet apart te worden opgenomen omdat er reeds een blijvende structuur is ontstaan. In alle gemeenten zijn educatieve netwerken en de regeling productontwikkeling wordt voortgezet in 2021-2024. De werkwijze verandert echter doordat Compenta een samenwerkingsverband aangaat met de school en de cultureel ondernemer. Hierdoor kan Compenta nog beter de praktijkvoorbeelden delen met anderen.

Samenwerking

8. Het is duidelijk hoe verschillende vormen van evaluatie en ondersteuning (van de school, van de leerling, van een cultureel netwerk) elkaar kunnen aanvullen en versterken, zodat er een kader ontstaat dat ook na 2020 gehandhaafd kan blijven.

Compenta biedt de scholen een structuur voor implementatie, verdieping en ontwikkeling. Scholen kiezen m.b.t. de pijlers voor een eigen schoolvisie, deskundigheid, relatie met het netwerk en doorgaande leerlijnen een ambitiescenario (1 t/m 4) voor de betreffende CMK-periode en kunnen via Evi ontdekken waar er groeimogelijkheden zijn en waar er hulp van de Compenta-partners gewenst is.

Het gemiddelde Drentse scenario² is 2.6 (een stijging van 0.1). Het lijkt alsof scholen een stabiel basisniveau hebben bereikt waardoor de exponentiele groei van de eerste CMK jaren nu wat lijkt af te vlakken. Geen enkele school is ontevreden over de regeling maar wel opvallend is dat net iets meer dan de helft van de scholen tevreden is over de opbrengst van CMK voor hun school. Waren de ambities te hoog? Of spelen er andere zaken die ervoor zorgen dat scholen zo kritisch terugkijken op de afgelopen periode? In de planvorming was de ambitie van scholen juist minder hoog dan in 2018 (0,4 lager), maar dit kan ook te maken hebben met scholen die al op het hoogste niveau zijn, waardoor zij niet langer een ambitiescenario invullen. De nieuwe CMK-periode biedt vanwege de samenwerkingsovereenkomsten meer ruimte voor maatwerk, waardoor de adviseurs scholen beter kunnen helpen om realistische ambities te stellen.

Belangrijke ontwikkeling is de groei in de aandacht die er is voor het volgen van leeropbrengsten. 62% van de scholen met een leerlijn volgt de ontwikkeling van de leeropbrengsten van cultuuronderwijs bij hun leerlingen en 32% van de scholen zonder

² Zie bijlage 5 voor de beschrijving van de scenario's.

goedgekeurde leerlijn.

Er is in 2020 hard gewerkt aan de verbetering van het evaluatie-instrument Evi, waardoor de samenhang tussen de verschillende onderdelen van Evi wordt verbeterd.

Conclusie

De ambitie dat evaluatie en ondersteuning elkaar aanvullen en versterken is blijvend maar hoeft geen extra aandacht in de nieuwe periode. Er is een goede structuur ontstaan en de doorontwikkeling van Evi is ondergebracht bij het LKCA waardoor het instrument landelijk beschikbaar is voor alle penvoerders..

9. Ondersteuning en onderzoek van cultuuronderwijs zijn in de drie noordelijke provincies op elkaar afgestemd.

Door de ondersteuning van het samenwerkingsverband van de stedelijke regio We the North is Compenta in staat geweest extra te investeren op uitwisseling tussen en kennisontwikkeling van de adviseurs. Er zijn meerdere Kraak-bijeenkomsten georganiseerd waarin de wijze van ondersteuning in de noordelijke provincies werd afgestemd en vanuit innovatie werd geleerd in een inspirerende omgeving van een festival.

Conclusie

De adviseurs uit de Noordelijke provincies kunnen elkaar nu goed vinden. Er is een blijvend netwerk ontstaan dat zelf de Kraak-sessies gaat organiseren voor de komende jaren. De ambitie is daarom niet opnieuw opgenomen in de plannen na 2021

10. Met centra voor andere vormen van educatie (bijvoorbeeld Wetenschap & Techniek, Economie & Maatschappij) is door Compenta een verhaal afgestemd over vakoverstijgende vaardigheden als creativiteit en samenwerking (mogelijk ook onderdeel van de 21st Century Skills). Dit verhaal kan in teamtrainingen aan scholen en cultureel ondernemers worden aangeboden.

De verschillende kunstencentra hebben zich gespecialiseerd op verschillende gebieden. Bij het ICO staat het maakonderwijs centraal en worden scholen geholpen bij de verbinding tussen kunst en techniek. K&C heeft in 2020 extra ingezet op vakoverstijgend werken en de publicatie 'Een reis maken' gedeeld met alle scholen. Vanuit de publicatie worden teamtrainingen gegeven. De Kunstbeweging heeft de verbinding met de kinderopvang gelegd en een training 'Begrijpen met je handen' ontwikkeld. Compenta heeft scholen vaak geholpen met de verbinding tussen cultuur en taal. Dit bleek ook uit de Evi-respons van scholen waarin het Huus van de Taol het vaakst genoemd werd als partner.

Conclusie:

Binnen de werkwijze en expertises van de verschillende kunstencentra is de ambitie goed opgepakt. Er is een structuur ontstaan waardoor de extra focus hierop niet nodig is in de nieuwe plannen van CMK.

5.Resultaten 2020

Bereik CMK

Sinds het begin van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit is het relatieve bereik van scholen in Drenthe het grootst van Nederland. In 2020 hielp Compenta 254 deelnemende scholen met hun kwaliteitsverbetering en dat is 94% van alle Drentse scholen. Het bereik per gemeente is wisselend: Aa en Hunze (9), Assen (29), Borger-Odoorn (15), Coevorden (20), De Wolden (13). Emmen (57), Hoogeveen (29), Meppel (13), Midden-Drenthe (18), Noordenveld (16), Tynaarlo (16) en Westerveld (12). Soms raken we een school kwijt, bijvoorbeeld t.o.v. 2018 in Aa en Hunze (-2), Coevorden (-1), Meppel (-1), Midden-Drenthe (-1) en Noordenveld (-1), maar de redenen zijn vaak legitiem. De kwaliteit is bijvoorbeeld goed en een impuls is niet nodig, of de prioriteiten zijn even anders bijvoorbeeld vanwege een fusie. In 2020 hebben we negen nieuwe scholen bereikt t.o.v. 2018. Deze veranderingen hebben natuurlijk invloed op het algemene beeld, omdat topscholen soms verdwijnen en nieuwe scholen met een lagere Evi score gaan deelnemen.

Evi

In april en mei 2020 werd Evi ingevuld door 98% van de scholen die in 2019 en 2020 gelden ontvingen van Cultuureducatie met Kwaliteit. De resultaten zijn geanalyseerd door de Rijksuniversiteit Groningen. In december 2020 verscheen hiervan een samenvatting en in maart 2021 het uiteindelijke onderzoeksrapport.³

Opvallend is dat scholen in 2020 met minder aandacht de vragen hebben ingevuld dan toen we in 2014 met Evi begonnen. Ons doel is dat scholen het instrument inzetten als spiegel voor de ontwikkeling van het cultuuronderwijs op school. Dat lijkt nu minder te gebeuren. Veel scenario's (namelijk 174 van de 968=18%) zijn foutief ingevuld (het probleem speelde in 2018 ook al, maar minder). Dit aantal vinden we echt te hoog en maakt de analyse een stuk ingewikkelder. De RUG stelt nu voor om de scenario's achteraf door de onderzoekers in te laten vullen naar aanleiding van de resultaten van het kwalitatieve onderzoek. Dit advies nemen we mee. Tegelijkertijd zijn de begrippen schoolspecifieke visie (28% foutief ingevuld) en doorlopende leerlijn (21% foutief ingevuld) nog steeds moeilijk te duiden voor scholen. De foutief gekozen scenario's bij

³ Het Evi rapport is te vinden op www.compenta.nl.

leerlijn worden vooral veroorzaakt doordat scholen zich te hoog inschatten in scenario 3 of 4, terwijl ze geen vastgelegde leerlijn hebben of maar een enkele doorlopende leerlijn voor één vak zonder enige vorm van verankering in het curriculum of zichtbare opbouw. Het blijft belangrijk om in adviezen en bijeenkomsten uit te leggen wat Compenta met een leerlijn bedoeld. Scholen krijgen geen feedback van het systeem als een scenario verkeerd wordt ingevuld. Voor Compenta daarom des te belangrijker om in CMK3 scholen beter te begeleiden in de betekenis van de scenario's.

Tegelijkertijd zijn we al druk bezig met een update van Evi, waarin de inhoudelijke samenhang tussen visie, deskundigheid, leerlijn en netwerk veel meer wordt getoetst. Dit biedt meer inzicht in de school om bewust aan samenhang te werken. Uit Evi blijkt dat hier ook veel draagvlak voor is. Wanneer onderzoekers de school in een scenario's gaan indelen, is terugkoppeling naar de school belangrijk! Alle adviezen van de onderzoeker van de RUG nemen we mee naar het ontwikkelteam van Evi 2.0.

De resultaten van Evi op de deelnemende scholen zijn in het vorige hoofdstuk behandeld.

Budget voor kwaliteitsverbetering

Compenta biedt de scholen en de cultureel ondernemers een budget om kwaliteitsverbetering mogelijk te maken. De gelden worden ingezet ten gunste van de verbreding, verdieping en/of borging van het cultuuronderwijs op de school.

Scholen kunnen € 9,- per leerling per jaar besteden aan activiteiten (ter ontwikkeling van of passend in een leerlijn) en aan deskundigheidsbevordering (borging of visievorming). Minstens de helft van de gelden moet ingezet worden voor deskundigheidsbevordering. De school matcht de CMK-gelden met eigen middelen. De Prestatiebox-gelden (€ 15,78 per leerling per jaar) worden geormerkt voor cultuuronderwijs.

Cultureel ondernemers kunnen in samenwerking met scholen een aanvraag indienen voor productontwikkeling. Het product wordt ontwikkeld op basis van de vraag van een school (zie hoofdstuk 5). Er zijn formats ontwikkeld voor de aanvragen en er is een onafhankelijke commissie (Plan Advies Commissie, PAC, zie hoofdstuk 10) die de aanvragen beoordeelt.

Resultaat 2020:

In totaal hebben van de 271 scholen in Drenthe 254 scholen een aanvraag gedaan (94%). 240 (94%) aanvragen werden toegekend, 14 (6%) aanvragen werden afgewezen. In totaal had 240 van de 271 scholen in Drenthe een toegekende aanvraag (89%)

Er werd in 2020 € 348.390,- overgemaakt aan de 240 deelnemende primair onderwijs scholen in Drenthe (37.917 leerlingen). Zie ook bijlage 1.

Advies, netwerk, scholing: Inzet Compenta-samenwerking

De partners die binnen Compenta samenwerken bieden vanuit hun reguliere taken *advies, begeleiding, organisatie, ontwikkeling, scholing en netwerkondersteuning* aan passend bij de vraag van de scholen. Scholen die een vergelijkbaar ontwikkelingstraject doormaken worden in netwerken gevraagd om kennis en expertise met elkaar te delen. Ook bemiddelen de Compenta-partners tussen cultureel ondernemers en scholen. Op het gebied van scholing bieden de Compenta partners nascholing voor cultureel ondernemers (vraaggerichte productontwikkeling), nascholing voor ICC'ers (modules en opleiding cultuurbegeleider) en teamscholing (vakinhoudelijk en vakoverstijgend).

Advies

De adviseurs van de Compenta-partners hebben in 2020 vele tientallen adviesgesprekken gevoerd met scholen om hen te helpen bij het doen van een CMK aanvraag. Deze gesprekken zijn zeer waardevol omdat zij gaan over de ambities van de school en hoe deze in praktische zin gerealiseerd kunnen worden. De scenario's van Evi zijn hierbij een belangrijke kapstok.

Ook werden er vele adviesgesprekken gevoerd met cultureel ondernemers ter ondersteuning van de samenwerking met scholen, onder andere bij het schrijven van een aanvraag voor de regeling Productontwikkeling, waarbij gewerkt wordt vanuit de vraag van de school. Adviseurs van Compenta helpen de vraag helder te formuleren, en ondersteunen de ondernemer bij het vertalen van de vraag naar een passend product.

Netwerken

Compenta organiseerde in alle Drentse gemeenten één of twee netwerkbijeenkomsten voor ICC'ers. Tijdens die lokale bijeenkomsten werden onderling ervaringen en kennis gedeeld, cultureel ondernemers uitgenodigd voor een presentatie en gaven de adviseurs informatie over ontwikkelingen aangaande cultuureducatie op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. Er is in de netwerkbijeenkomsten en nieuwsbrieven gewezen op het nascholingsaanbod van verschillende Drentse instellingen.

Scholing

K&C en de kunstcentra bieden verschillende nascholingsactiviteiten die de

inhoudelijke deskundigheid versterken van leerkrachten, vakdocenten, educatief medewerkers van culturele instellingen of autodidacten. Waar inhoudelijke deskundigheidsbevordering ontbreekt, zoekt Compenta de samenwerking met kunstvakopleidingen en PABO's. Compenta behoudt een klein ontwikkelbudget voor nascholing op maat.

Zingen langs de lijn

Voor kunstvakdocenten die werken in het primair onderwijs is het train-de-trainerstraject 'Zingen Langs de Lijn' ontwikkeld. De vraag naar goede coaching en teamtrainingen op het gebied

van cultuuronderwijs is de afgelopen jaren sterk gestegen door regelingen zoals CMK en Impuls Muziekonderwijs. Dit vraagt om andere competenties dan het geven van goede lessen in de klas. In Zingen Langs de Lijn worden deelnemers toegerust in coachen en adviseren vanuit het eigen kunstvak, zodat zij leerkrachten op individueel en teamniveau beter kunnen begeleiden. In 2019 hebben 8 kunstdocenten (4 Drenthe / 4 uit Groningen) deelgenomen. Het traject is een samenwerking tussen K&C, Compenta en Bureau Meesterschap. In 2020 waren er nog drie bijeenkomsten.

Doorgaande leerlijnen: binnen- en buitenschools en PO-VO

Compenta ondersteunt met de beschikbaar gestelde gelden de ontwikkeling van doorgaande leerlijnen op scholen. Scholen kunnen de gelden inzetten voor een ontwikkelingstraject, inhuren van professionals voor het implementeren van cultuuronderwijs vakoverstijgende methodes en dergelijken. Ook binnen de regeling productontwikkeling worden verschillende doorlopende leerlijnen ontwikkeld, op vraag van de school. De ontwikkeling van doorgaande leerlijnen binnen de basisscholen is nog in volle gang.

In sommige gemeenten is de aansluiting tussen binnen- en buitenschools aanbod goed. In CMKII stimuleren we scholen om, als dat past bij de eigen specifieke context en plannen, aansluiting te zoeken bij buitenschools cultureel aanbod. Zowel brede schoolstructuren als cultuurcoaches spelen hierin een belangrijke ondersteunde en bemiddelende rol.

Er was de afgelopen jaren weinig draagkracht voor het rechtstreeks werken aan de doorgaande leerlijnen cultuuronderwijs tussen PO en VO. Binnen sommige leergemeenschappen (hoofdstuk 6) wordt wel onderzoek gedaan naar doorgaande leerlijnen tussen PO en VO. We zien inmiddels dat meer scholen hier over nadenken. In CMK3 is daarom heel nadrukkelijk de mogelijkheid gecreëerd om samen met Compenta doorgaande leerlijnen te ontwikkelen en is daar ook een budget vanuit CMK voor beschikbaar.

6. Resultaten culturele aanbieders

Productontwikkeling

Compenta reserveert een gedeelte van de subsidie voor de regeling Productontwikkeling. Productontwikkeling wil zeggen dat een school met een vraag naar een culturele aanbieder gaat, en dat zij vervolgens in samenspraak met de culturele aanbieder een passend product ontwikkelt dat aan die vraag beantwoordt. Er wordt een product ontwikkeld in de ruime zin van het woord. Het product is meestal overdraagbaar, dus later inzetbaar op andere scholen, of eenvoudig aan te passen voor andere afnemers. In Evi wordt gevraagd of de school betrokken is geweest bij productontwikkeling, en zo ja, wat haar vraag aan de culturele aanbieder was, tot welk product deze vraag heeft geleid, en hoe de samenwerking is verlopen. Daarnaast moeten

productontwikkelaars bij de afronding van het product een evaluatie- en verantwoordingsformulier indienen. Voor de deelregeling productontwikkeling kunnen aanbieders maximaal € 5.000,- per product aanvragen.

Resultaten productontwikkeling scholen

Voor productontwikkeling – cultuurgelden voor cultureel ondernemers die samen met het onderwijs cultuureducatieve producten ontwikkelen is in totaal € 50.665,- overgemaakt aan 9 cultureel ondernemers die in samenwerking met 62 scholen 12 cultuureducatieve producten, passend in een doorlopende leerlijn, ontwikkelden. In totaal profiteren hier 9508 leerlingen in Drenthe van.

Steeds meer ondernemers en scholen kennen de regeling, en maken er gebruik van. Dit wijst op een behoefte aan producten en middelen voor in de school, die op maat gemaakt zijn, maar ook op een kanteling in de houding van ICC'ers en schooldirecteuren. Ze zijn zich er steeds meer van bewust dat ze met een vraag naar een aanbieder kunnen stappen, en zo samen een product kunnen ontwikkelen, in plaats van alleen bestaande producten af te nemen. In bijlage 3 zijn de criteria voor deze regeling opgenomen en in bijlage 4 de productaanvragen in 2020.

7. Leergemeenschappen cultuureducatie

In een Leergemeenschap Cultuureducatie wordt kennis en ervaring van de samenwerkingspartners gebruikt om te onderzoeken hoe het cultuuronderwijs in het voordeel van de leerling kan worden geïnnoveerd. Het startpunt is een gezamenlijke vraag of uitdaging; het eindresultaat staat van tevoren niet vast. Samen wordt gewerkt aan manieren om een waardevolle bijdrage te leveren aan de (culturele) ontwikkeling van kinderen. In Leergemeenschappen Cultuureducatie werken onderwijs- en cultuurprofessionals samen aan het ontwikkelen van betekenisvol cultuuronderwijs.

Per leergemeenschap wordt besloten wat een passende manier is om het resultaat zichtbaar te maken. Dit kan in de vorm van een portfolio of logboek, maar ook op andere manieren, die aansluiten bij de werkwijze van de school of bij de ideeën van de culturele partner. K&C ondersteunt met de Compenta-partners de leergemeenschappen, samen met onderzoekers van het Kenniscentrum Kunst & Samenleving van de Hanzehogeschool.

Enkele citaten van leerkrachten:

- *"Het kunstencentrum denkt nu mee over de inrichting over de nieuwbouw van onze school"*
- *"De angst dat je het even niet weet, is helemaal niet erg. Daar leer je weer van"*
- *"Wat fijn dat er ruimte is, zeker in een systeem waar alles zo vast lijkt te zitten"*
- *"We zien nu echt de eigenheid van leerlingen"*

LEER GEMEENSCHAP CULTUUR EDUCATIE

ONTWIKKELEN
SYNERGIE
EXPERTISE
SAMENWERKING
EXPERIMENTEREN

Je bent een leerkracht of professional in de culturele sector en je wilt een volgende stap zetten in de ontwikkeling van het cultuuronderwijs.

Dan kan een *Leergemeenschap Cultuureducatie* interessant zijn.

De Leergemeenschappen Cultuureducatie vallen onder de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (Groningen en Drenthe) en worden uitgevoerd door R&C of Compenta.

Resultaten 2020

In de periode 2017-2020 is in Drenthe de mogelijkheid om zeven leergemeenschappen cultuureducatie te ondersteunen. Er is € 10.000 per jaar (voor twee jaar) beschikbaar voor elke leergemeenschap.

In de provincie Drenthe zijn in 2020 twee nieuwe leergemeenschappen gestart. Daarmee zijn er nu zeven leergemeenschappen actief met nieuwe vormen van cultuureducatie.

In 2020 is een blog verschenen van de onderzoekers en gedeeld via het netwerk van Compenta:

"In een leergemeenschap werkt een school samen met een culturele partner aan het ontwikkelen van cultuureducatie. De eigen lespraktijk speelt daarbij een grote rol. Verschillende soorten onderwijsinstellingen nemen deel aan de leergemeenschappen, zoals scholen voor speciaal onderwijs, integrale kindcentra, kleine dorpsscholen en grote scholen middenin de stad. Ook de culturele partners zijn divers, zoals een muziekschool, dansdocent, bibliotheek, jeugdtheatergezelschap en lokaal orkest. Voor ons onderzoek bezoeken we de bijeenkomsten van scholen en culturele partners, we houden interviews met betrokkenen, kijken naar voorstellingen en luisteren naar muziekoptredens van de leerlingen. Op basis van deze omvangrijke dataverzameling komen we – na drie jaar onderzoek – met een voorlopige conclusie: ruimte is de belangrijkste waarde bij het gezamenlijk ontwikkelen van cultuureducatie binnen een leergemeenschap.

Maar ruimte ontstaat niet zomaar. Tijdens bijeenkomsten klinkt bijvoorbeeld weleens de vraag om een duidelijke instructie hoe de leergemeenschap vorm moet krijgen. Dan is er behoefte aan kaders. Leergemeenschappen hebben soms ook te maken met tijdgebrek of een overbelast lesprogramma. Ook dan is ruimte scheppen lastig. De deelnemers van de leergemeenschap moeten ruimte durven/willen/kunnen/mogen/leren innemen. Alleen dan ontstaat er een gezamenlijke proces waarin uitwisseling op gang komt en met nieuwe vormen van cultuureducatie geëxperimenteerd kan worden. Zo woonden we al een gesprek tussen museumeducatoren en leerkrachten bij hoe om te gaan met leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis. Deze uitwisseling leidde direct tot de verbetering van het project voor deze leerlingen. We observeerden gesprekken met kinderen over wat muziek voor ze betekent, leergemeenschappen openden ateliers in de school, gaven kunst- en filosofielessen in de schooltuinen, zochten naar manieren om Engels en muziek te integreren en ontwikkelden nog vele andere activiteiten. Soms met vallen en opstaan, omdat dat bij zulke processen hoort en daar ook ruimte voor is.

Door het scheppen van ruimte kunnen leergemeenschappen gezamenlijk cultuureducatie vormgeven, die bijdraagt aan de culturele ontwikkeling van kinderen."

Meet-ups

De nieuwsgierigheid naar wat andere leergemeenschappen doen groeit. Daarom zijn in 2020 twee bijeenkomsten (meet-ups) georganiseerd om ervaringen uit te wisselen. (juni / november)

- "Het is inspirerend en bemoedigend om met anderen te praten en te leren kennen."

Kick-off

Op 29 september 2020 is er voor nieuwe leergemeenschappen een startbijeenkomst georganiseerd. Daarmee namen we ze mee in de eerste inzichten uit het onderzoek en de ervaringen uit andere leergemeenschappen.

"Ik ben bewuster na gaan denken over de rol van kunst in de ontwikkeling van kinderen."

8. We The North

In de drie noordelijke provincies is in 2017 het vierjarige cultuurprogramma We the North gestart. Het is een initiatief van de drie noordelijke provincies en de gemeenten Assen, Emmen, Leeuwarden en Groningen. In 2018 hebben de noordelijke culturele partners in cultuureducatie (Keunstwurk, Kunstkade, K&C en Compenta) gezamenlijk een aanvraag ingediend bij We The North onder de projectnaam 'Groot dromen, vandaag beginnen'. Hieraan is in het kader van We the North subsidie toegekend. Het programma bestaat uit vier projecten:

1. Collectief leren, kennisdeling en verdieping (Kraak-sessies)
2. Opzetten van en doen van onderzoek naar leergemeenschappen (De Hanzehogeschool is hierbij als onderzoekspartner betrokken. Vanuit We The North worden twee leergemeenschappen in Drenthe gefinancierd. Zie hoofdstuk 7.)
3. Onderzoek naar opbrengst van portfolio's
4. Onderzoek naar de verbinding tussen taal en kunst (alleen in Friesland)

Resultaat:

Vanuit We The North zijn op 20 mei en 4 november werksessies voor adviseurs van de steuninstellingen in de noordelijke drie provincies georganiseerd. Het stimuleren van samenwerking en kennis delen tussen onderwijs en culturele veld stond centraal.

"We werken in verschillende contexten en infrastructuren. Toch merken we dat we dezelfde intentie hebben. Die uitwisseling inspireert en voel me meer verwant met collega's uit de andere provincies"

De meeste aandacht van Compenta is gegaan naar de Kraak-sessies en de leergemeenschappen. Door samen te werken in Noordelijk verband is een breder netwerk ontstaan van kennisuitwisseling tussen adviseurs. Dit netwerk is structureel geworden. Het onderzoek naar de opbrengsten van portfolio's heeft niet plaatsgevonden vanwege de trage opstart van de leergemeenschappen in de beginjaren en de extra inzet die nodig was om de netwerken goed te laten functioneren.

KRAAK

In het Noorden wordt stevig gebouwd aan goed cultuuronderwijs. Elke provincie doet dit op zijn eigen manier, maar onderling is er behoefte aan ontmoeting, uitwisseling en collectief leren. Als vervolg op het idee van een Noordelijke Cultuuracademie voor

kennisdeling en verdieping (zoals genoemd in het oorspronkelijke projectplan) is de variant KRAAK ontstaan.

KRAAK is de naam die we geven aan ontmoetingen tussen festivals en cultuureducatieprofessionals, en die zijn betekenis vindt in de werkwijze: we kraken festivals om eigen ontmoetingen te organiseren in samenwerking met kunstenaars uit de festivalprogrammering. KRAAK faciliteert medewerkers in alle geledingen van de culturele- en onderwijsinstellingen, die op zoek zijn naar inspiratie, vernieuwing, verdieping en ruimte voor experiment

In de KRAAK-sessies staan kennismaken en verbinden centraal. Er wordt duurzaam gebruik gemaakt van de structuur van het festival en hun programmering. Op deze manier worden verschillende expertises verbonden: onderwijs- en culturele instellingen die vanuit hun kracht werken en elkaar inspireren en versterken. Professionals die vanuit hun hart kunst en educatie met elkaar verbinden en vormgeven ontmoeten elkaar op een KRAAK-sessie. In deze gezamenlijkheid wordt expertise uitgewisseld en worden nieuwe gedachten en werkwijzen ontwikkeld. Na een jaar KRAAK, en acht ontmoetingen verder, is met KRAAK een nieuwe methodiek voor verbinding ontstaan.

Terugblik 2020

De eerste twee Kraak sessies konden nog 'live' doorgaan. Zo was er een bijeenkomst over talent bij Eurosonic-Noorderslag en een bijeenkomst met het thema toekomst bij Grasnapsky in Scheemda. De volgende twee sessie vonden online plaats.

Groningen, 16 januari 2020	Kraak: Eurosonic Noorderslag Onderwerp: talent. Werken met talentscout Harry Hamelink, artiesten van Hit the North, uitwisseling/kennisdeling met en tussen adviseurs, bezoek concert Spinvis. Online: podcast .
Scheemda, 7 maart 2020	Kraak: Festival Grasnapsky Onderwerp: Toekomst Werken met Patrick Trentelman (Spacetime Layers) en theatermaker Sijas de Groot (performatieve audiowandelingen).
Online, 19 juni	Kraak: online sessie i.p.v. Festival Art Of Wonder. Onderwerp: Groei. Adviseurs delen hun groeiverhalen in een podcast .
Online, 13 november	Kraak: Online sessie Feit en Fictie, i.s.m. Filmhub Noord Onderwerp: filmeducatie Werken met acteur Fabian Jansen, Socha Duysker, Jolijn Peters en Ana Paunovik

9. Evaluatiebijeenkomsten

In november 2019 organiseerde Compenta drie drukbezochte evaluatiebijeenkomsten CMK in Drenthe, waar schooldirecteuren, leerkrachten, cultureel ondernemers, cultuurambtenaren en cultuurcoaches met elkaar in gesprek gingen over de CMK-regeling. Er werd teruggeblikt op de huidige regeling en vooruitgekeken naar de volgende tranche: wat ging er goed, wat kan worden verbeterd, waar moeten nieuwe accenten worden gelegd? De inhoudelijke evaluatie werd uitgevoerd door Elke Beekman van Bureau Binnenwerk. Zij hield aansluitend op de bijeenkomsten 14 interviews met leerkrachten en cultureel ondernemers uit Drenthe die deelnamen aan CMK. Het rapport van de evaluatie is te downloaden via de site van Compenta.

Uit de evaluatie blijkt dat er heel veel verschillen zijn per school, op alle gebieden - in aanbod, methodes, leerlijnen, werkwijze, draagvlak, mening over visie, etc. Iedereen doet het anders, maar dan wel binnen het kader van CMK. Hieronder enkele algemene bevindingen:

De regeling

- Iedereen is blij met de CMK-regeling. Het heeft al veel goeds gedaan, maar heeft ook tijd nodig.

- Mensen zijn tevreden over de constructie: één aanspreekpunt, verrijking voor scholen en leerlingen. Maar veel scholen zijn nog niet zover dat cultuureducatie ook echt geborgd en verankerd is. Het hangt nog vaak af van één persoon (-er).
- De aanvraag is te ingewikkeld en kost te veel tijd. Gaat ook wat in tegen de natuur van leerkrachten ("Niet iedereen heeft een bureaucratisch archivaris-gen").
- Men is blij met en tevreden over de geboden hulp bij de aanvraag. Kanttekening van een leerkracht: "Hulp bij aanvraag is fijn, maar het probleem zit een stap eerder. Hulp bij visie zou beter zijn. Als je een goede visie hebt, is de aanvraag geen probleem."
- Scholen willen af van de strikte eis dat iedere school een eigen aanvraag moet doen.
- Veel mooie voorbeelden gehoord van hoe het CMK-geld gebruikt wordt. Mijn indruk uit de gesprekken: hoewel er natuurlijk ook uitstapjes worden gedaan (die over het algemeen zeer gewaardeerd worden door de leerlingen), kiezen scholen minder vaak voor 'losse lessen'; er wordt steeds nagedacht over samenhang (thema's, andere vakken).

Draagvlak voor cultuureducatie

- Cultuur krijgt een belangrijkere rol, meer erkenning, wordt serieuzer genomen. Verbinden begint te komen. Het belang van spelen, creatief bezig zijn wordt meer ingezien. Teamtrainingen hebben daar ook aan bijgedragen.
- Draagvlak schoolleiding, directie zeer belangrijk (niet overal even sterk gevoeld).
- Draagvlak team idem. "Als je collega's één op één vraagt, vinden ze cultuur allemaal belangrijk. Maar de praktijk laat wat anders zien. Iedereen heeft het te druk." "Ik moet iedereen overtuigen van het nut van waar ik mee bezig ben."
- Geborgd en in samenwerkingsverband kan cultuureducatie de taak van de leerkracht verlichten / ontlasten. Maar veel leerkrachten zien het nog niet zo (het is toch iets voor 'erbij').
- ICC'ers hebben niet overal dezelfde positie / waardering / schaal als andere coördinatoren. Ook hebben ze structureel te weinig uren voor hun taak (dus niet serieus genomen). Daar dragen ze ook zelf aan bij. "Ach, ik houd mijn uren niet bij, dat heeft toch geen zin."

Deskundigheid

- Het belang van deskundigheidsbevordering wordt algemeen gezien en gevoeld. Wel is er behoefte aan meer flexibiliteit / maatwerk.
- Meerdere mensen geven aan dat leerkrachten en ook ICC'ers (basis-)kennis over kunst- en cultuur en hoe je dat in kunt zetten, missen. Dat maakt het ook moeilijker om een vraag te formuleren en met cultureel ondernemer in gesprek te gaan. Bovenschools cultuurbegeleider kan hier een rol bij spelen.
- "We moeten veel meer inzetten op wat er op de Pabo gebeurt. Dat is de basis, anders wordt het nooit wat."

Samenwerken / bovenschools cultuurbegeleider

- Betekent borgen/verankeren dat scholen alles zelf moeten doen? De wil en het enthousiasme zijn er vaak wel, maar tijd en uren ontbreken. De samenwerking met een bovenschools cultuurbegeleider / werkgroepen / kunstinstellingen functioneert goed.
- De functie van bovenschools cultuurbegeleider werkt zeker goed bij kleine scholen. De functionaris is een vraagbaak, vertegenwoordiger van de scholen in werkgroepen / commissies, schakel tussen school en ondernemers en aanjager cq stok achter de deur. "Enorm ontlastend voor de scholen. Zij kunnen zich richten wat ze willen doen op school, ik ga naar bijeenkomsten en regel zaken en koppel terug."
- "Als je echt wilt dat het wat wordt met cultuureducatie, zorg dan voor bovenschoolse cultuurbegeleiders."

'We zijn leerkrachten basisonderwijs!'

- Houd in de gaten dat we leerkrachten basisonderwijs zijn. Wat hoort daar wel bij en wat niet?
- "Als leerkracht basisonderwijs ben je ook een soort aangever – de relatie met leerlingen maakt dat het werkt; daarom wil ik zoveel mogelijk zelf doen. Steeds afwegen: wat hoort bij het basisonderwijs? Onze taak: kinderen klaarstomen zodat ze zich kunnen redden in de maatschappij. K&C hoort erbij, maar is heel breed. De dosering bepaal je als school. Afstemmen wat je visie is. Overheid stelt eisen, de school geeft accenten."

Erfgoed

Erfgoed blijft achter bij de kunsteducatie, vindt een ondernemer. "Materieel en immaterieel erfgoed is meer dan een hulpmiddel of informatiebron andere vakken. Kunstonderwijs heeft andere kerndoelen dan Wereldoriëntatie. Het heeft ook te maken met kwaliteit en professionaliteit. In het kunstenveld werken professionals, in de erfgoedsector worden vaak historische verenigingen ingeschakeld of een oude dorpsbewoner die veel van vroeger weet. Heeft ermee te maken dat de erfgoedsector organisatorisch zwak is. De kunstensector is veel sterker. Kwaliteit speelt daar een intrinsieke rol."

Conclusie:

Over het algemeen kunnen we zeggen dat de deelnemers positief waren over de CMK-regeling. Door de extra gelden heeft het cultuuronderwijs op de scholen een enorme 'boost' gekregen. Kritisch was men over de aanvraagprocedure, die door velen als te ingewikkeld werd ervaren. In de nieuwe periode vervalt de aanvraag omdat we vanaf 2021 gaan werken met samenwerkingsovereenkomsten. Ook gaan we in op het verzoek om met meerdere scholen aan één plan te gaan werken. De samenwerking met de PABO's willen we ook intensiveren vanaf 2021. Het volledige rapport is in te zien via de website van Compenta.

10. Stichting Compenta

Directie

De dagelijkse leiding wordt gevoerd door de directies van de samenwerkende instellingen in Compenta en bestond in 2020 uit:

Mevr. C.C. Marwitz	voorzitter
Mevr. M.E.S. Vegt	secretaris/penningmeester
Dhr. W.S. de Vries	lid
Dhr. T. Torreman	lid

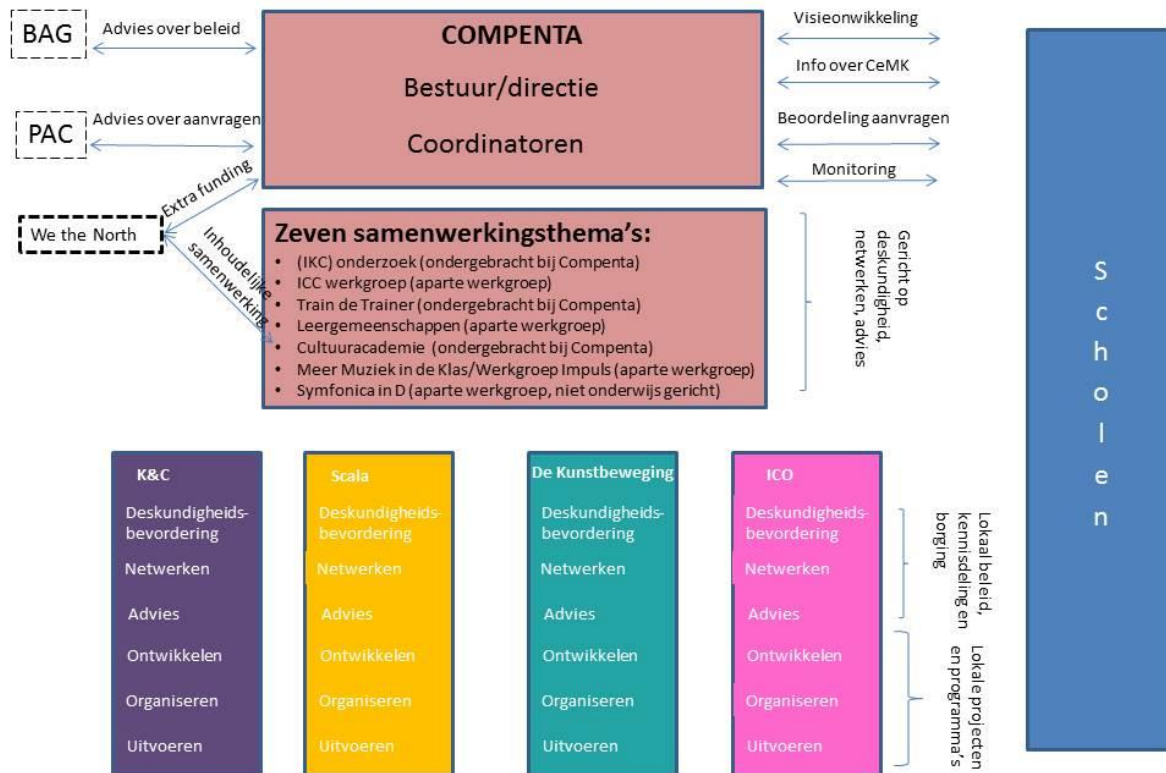
In 2020 is de directie acht keer in vergadering bijeengewees op 29-01, 09-02, 03-03, 05-06, 29-6, 27-10, 23-11, 17-12

Op de agenda stonden o.a.:

Jaarplanning Compenta, corona, adviezen PAC, halfjaarsrapportage 2020, We the North, Kraak, ondersteuning scholen per gemeente, de aanvragen productontwikkeling en de bijeenkomsten van CMK in het kader van de ontwikkeling van een nieuwe visienota 2021-2024, het nieuwe plan CMK 2021-2024. In mei heeft de directie de jaarrekening vastgesteld van Compenta.

Naast de Compenta onderwerpen kwamen ook andere samenwerkingsthema's aan de

orde over cultuuronderwijs zoals de samenwerking met de kinderopvang en het Muziekakkoord Drenthe.

Coördinatie

De coördinatoren van Compenta zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van de Compenta-afspraken. In 2020 waren de coördinatoren:

- Eva Eggens en mevr. Inger van Til (ICO)
- Jeska Aasman (De Kunstbeweging)
- Alieke Ramos Marta – Pijl / Gerrit-Jan Rutgers (SCALA)
- Peter Pot (K&C)

In gezamenlijkheid werden de activiteiten opgepakt en uitgewerkt. De financiële administratie van de regeling, monitoring en evaluatie en communicatie via de website www.compenta.nl worden door K&C uitgevoerd. De advisering van scholen en cultureel ondernemers wordt door de adviseurs cultuureducatie van de vier instellingen uitgevoerd. De adviestaken tussen de vier instellingen zijn geografisch verdeeld over de twaalf Drentse gemeenten:

Tynaarlo: ICO

Assen: ICO

Aa en Hunze: ICO

Midden-Drenthe: K&C en ICO
Noordenveld: K&C
Coevorden: K&C
Borger-Odoorn: K&C
Emmen: De Kunstbeweging
De Wolden: Scala
Hoogeveen: Scala
Meppel: Scala
Westerveld: Scala

De coördinatoren hebben in 2020 veertien keer vergaderd, waarvan driemaal met de directie. Onderwerpen waren de CMK aanvragen scholen en productontwikkelaars, begroting CMK 2020, leergemeenschappen, publicatie CMK2 (Kalender), Evi, symposium/festival, CMK 3 (uitvoeringsplan). Daarnaast is er veelvuldig in klein verband overlegd via online kanalen en telefoon.

Adviseurs

De onderwijsadviseurs van de samenwerkende instellingen binnen Compenta verzorgen de ondersteuning van de scholen op basis van de vraag van de school. Iedere gemeente kent haar eigen contactpersoon. Scholen stellen vragen op basis van hun zelfevaluatie, met betrekking tot de verdere ontwikkeling van doorlopende leerlijnen, deskundigheidsbevordering, visievorming en samenwerking met culturele partners.

11. Beleidsadviesgroep (BAG)

De directie van Compenta wordt bijgestaan door een Beleidsadviesgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van scholen voor primair onderwijs en enkele culturele instellingen. Deze groep is een klankbordgroep voor de beleidsontwikkeling van CMK. In de groep hebben zitting Albert Velthuis (CKC Drenthe), Martijn Mulder (Stichting Wolderwijs), Marijke Fokkema (Tamariki), Marleen Herbers (Biblionet), Johan Sterken (Pabo's NHL-Stenden), Marga Schokker (Drents Archief) en Miriam Swarts (Renn 4). Rineke Marwitz is voorzitter van de bijeenkomsten.

In de periode mei-juni is er telefonisch contact geweest met een aantal BAG leden over de ontwikkelingen van cultuur in het onderwijs. In augustus is er per mail een adviesvraag uitgegaan met betrekking tot het conceptplan voor CmK3. Alle leden van de BAG hebben vanuit hun eigen instelling en betrokkenheid gereageerd op dit plan. Deze adviezen zijn meegenomen in de aanscherping van het uiteindelijke plan voor CmK3 in Drenthe.

12. Planadviescommissie (PAC)

De aanvragen van de scholen en cultureel ondernemers zijn in 2020 ter beoordeling voorgelegd aan een onafhankelijke Planadviescommissie (PAC).

De PAC bestaat uit zes leden: twee deskundigen uit het onderwijsveld (oud-bovenschoolse bestuurders), één deskundige uit het culturele veld, één deskundige uit het veld van de onderwijsinspectie en twee deskundige uit het opleidings- of onderzoeksveld. De leden van deze commissie zijn voorgedragen en benoemd door de Stuurgroep CMK, waarin alle partijen (onderwijs, overheden en aanbieders) zitting hadden. De leden zijn:

- Mevr. E. Okkerse (voorzitter)
- Dhr. R. Bosma
- Dhr. H. Meuzelaar
- Mevr. J. Bakker
- Mevr. I. Rutgers
- Dhr. J. Nicolai

De PAC beoordeelt de plannen van de scholen en de ondernemers en geeft een zwaarwegend advies aan het bestuur van Stichting Compenta. De PAC is in 2020 voor drie aanvraagrondes (december 2019, juni, oktober) bijeen geweest om te adviseren over de CMK-aanvragen. De PAC beoordeelde de aanvragen in klein comité, waarna een centrale vergadering over twijfelgevallen is belegd. Op 13 januari, 3 juni en 4 november 2020 ontving het bestuur van Compenta de adviezen van de PAC. Het bestuur nam op een paar uitzonderingen na de adviezen over.

13. Overige bijeenkomsten

Tussentijds overleg met subsidienten

Het accounthouderschap van het FCP was begin 2020 in handen van Ingrid Henzen en werd later overgenomen door Marie Louise van Nieuwenburg. Op 6 februari 2020 bezocht Ingrid Assen en is een evaluatiegesprek gevoerd met Anne de Jong (provincie Drenthe), Jos Meulman en Sicco Bijl (gemeente Emmen), Marieke Vegt (secr. Compenta) en Rineke Marwitz (voorzitter Compenta).

De stand van zaken is doorgenomen en de ontwikkeling van de nieuwe CMK-regeling 2021-2024 is besproken. Ingrid Henzen heeft van de bijeenkomst verslag gemaakt en aangegeven dat er in het voorjaar niet nog een bezoek plaatsvindt. Marie Louise heeft in het najaar een online overleg met Compenta gehad. Tussentijds is er veel contact geweest met de overheden en het Fonds vanwege de impact van corona, de ontwikkeling van de nieuwe plannen en de afronding van CMK in 2020.

Landelijke CMK-bijeenkomsten

Adviseurs van Compenta hebben landelijke (CMK-)bijeenkomsten bijgewoond, zoals het Online Kennisdelen Festival op 18 mei 2020 en de online LKCA*T*eliers. Ook is één van de coördinatoren vertegenwoordigd in het LPKC.

14. Communicatie

Doelgroepen

De doelgroepen waar Compenta zich in het bijzonder op richt zijn:

- PO scholen in de Drentse gemeenten;
- Subsidiënten als het Fonds voor Cultuurparticipatie, de Provincie Drenthe en de gemeente Emmen;
- Culturele netwerken, organisaties en instellingen in de gemeenten;
- Wethouders en ambtenaren cultuur/onderwijs van de Drentse gemeenten en hun leden van gemeenteraden en provinciale staten.

Om de doelgroepen te informeren over de voortgang van de regeling CMK Drenthe en de activiteiten van Compenta zijn diverse communicatiemiddelen ingezet.

Website www.compenta.nl

De site toont alle gegevens over de regeling CMK, downloads van de documenten van Compenta, zoals criteria, en een aantal best practices. Er staat ook een interactief kaartje op met een overzicht van de ontwikkelde producten in Drenthe. Via een button kunnen cultureel ondernemers en scholen eenvoudig subsidie aanvragen.

Het scholingsaanbod van de instellingen is gepubliceerd op de website. Net als een praktisch stappenplan voor het maken van een doorlopende leerlijn en een rekenhulp, waarmee scholen de financiën rondom cultuuronderwijs inzichtelijker kunnen maken.

De website telt eind 2020 40.014 paginaweergaves t.o.v. 31.000 paginaweergaves in 2019.

Facebook & Twitter

Ook via de sociale media wordt door de vanuit Compenta-partners gecommuniceerd richting doelgroepen. Hiervoor maakt Compenta gebruik van de accounts van de participerende instellingen ICO, De Kunstbeweging, Scala en K&C.

Persoonlijke benadering

Doordat de leden van Compenta goede netwerken hebben is er veel persoonlijk contact en wordt er rechtstreeks met de scholen gecommuniceerd. Ook bestaan er in iedere Drentse gemeente lokale cultuurnetwerken waar ICC'ers, schooldirecties en een aantal

lokale cultuureducatieaanbieders elkaar ontmoeten. De adviseurs van de organisaties die samenwerken binnen Compenta zijn in de netwerken vertegenwoordigd.

Free Publicity

Via de regionale en lokale media worden nieuwsberichten gecommuniceerd om het grote publiek te informeren over leuke en succesvolle projecten.

Bijlage 1: Overzicht aantal deelnemende scholen

Gemeentenaam	Totaal Scholen	Deelnemend	Gehonoreerd	% bereikt	% deelnemend	Aantal ln. deelnemend	Bedrag
Aa en Hunze	14	10	9	71%	64%	1126	€ 10.881,00
Assen	30	28	28	93%	93%	6838	€ 60.669,00
Borger-Odoorn	16	16	16	100%	100%	1770	€ 17.199,00
Coevorden	25	22	20	88%	80%	1703	€ 18.144,00
De Wolden	14	13	13	93%	93%	1662	€ 16.560,00
Emmen	61	59	56	97%	92%	8068	€ 70.074,00
Hoogeveen	31	29	23	94%	74%	4540	€ 41.616,00
Meppel	16	15	13	94%	81%	3041	€ 26.838,00
Midden-Drenthe	18	18	18	100%	100%	2371	€ 22.545,00
Noordenveld	16	16	16	100%	100%	2521	€ 23.472,00
Tynaarlo	18	16	16	89%	89%	3044	€ 27.927,00
Westerveld	12	12	12	100%	100%	1233	€ 12.465,00
Drenthe	271	254	240	94%	89%	37917	€ 348.390,00

Bijlage 2: Criteria regeling scholen

De toetsingscriteria worden vermeld op de website van Compenta: www.compenta.nl

Operationeel:	<ul style="list-style-type: none">- De CMK-gelden worden ingezet ten gunste van de verbreding, verdieping en/of borging van het cultuuronderwijs op de school;- De plannen uit de aanvraag leiden tot het beschreven ambitie scenario;- De plannen getuigen van de ontwikkeling van cultuuronderwijs, eventueel binnen hetzelfde scenario;- (Een deel van) de CMK-gelden wordt/worden ingezet voor deskundigheidsbevordering (minstens 50%);- De beschreven activiteiten ondersteunen het cultuuronderwijs op de school, ook op de lange termijn;- De CMK-gelden kunnen <u>niet</u> worden ingezet voor het Cultuurmenu/Kunstmenu/Podiumplan of voor de ICC-cursus;- De aanvraag is consistent, helder en samenhangend. Inzet van materialen en culturele activiteiten is ondersteunend voor het totaalplan.
Financieel:	<ul style="list-style-type: none">- De school matcht de CMK-gelden met eigen middelen. De Prestatiebox Cultuureducatie (€ 11,78 per leerling per jaar) wordt geormerkt voor cultuuronderwijs.- De begroting is sluitend en er is sprake van financiële dekking van de plannen.
Evaluatie:	<ul style="list-style-type: none">- De school heeft de inspanningsverplichting om deel te nemen aan het monitoring- en evaluatieonderzoek van Compenta (Evi).

Bijlage 3: Criteria regeling Productontwikkeling

De toetsingscriteria worden vermeld op de website van Compenta: www.compenta.nl

<p>Operationeel:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De aanvraag betreft de ontwikkeling van een cultuureducatief product. Met 'product' wordt bedoeld: een materiaal of immaterieel resultaat van een samenwerking tussen een of meerdere scholen en een cultureel ondernemer, op basis van een vraag van de school/scholen, dat ook na afloop van de samenwerking blijvend kan worden ingezet in het cultuurcurriculum van deze en eventueel ook andere scholen. Voorbeelden van dergelijke producten zijn: een leskist, lesbrieven, leerlijnen, lessenserie, educatief materiaal, etc. Zie ook de voorbeelden van ontwikkelde projecten per gemeente. - Het product wordt ontwikkeld door professionals (door diploma en/of door ervaring) met verstand van onderwijs. - Het product past bij de visie en het cultuurprogramma van de (Drentse) school. - De ontwikkeling geschiedt in samenspraak met de (Drentse) school (vraaggericht werken). - In de aanvraag worden beredeneerde ontwerpeisen voor het product beschreven. Deze ontwerpeisen omschrijven wat de aanbieder en school/scholen van het eindproduct verwachten. - Het betreft de ontwikkeling van een vernieuwend product dat van meerwaarde is voor het cultuurcurriculum van de school/scholen die deelnemen. Vernieuwend wil zeggen: het product is nieuw (het bestaat nog niet), ofwel een bestaand product wordt vernieuwd, bijvoorbeeld door het geschikt te maken voor een nieuwe doelgroep of door nieuwe koppelingen te maken, bijvoorbeeld met andere vakgebieden. - De aanvraag geldt voor een periode van één schooljaar; binnen dat schooljaar moet de ontwikkeling van het product zijn afgerond.
<p>Financieel:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De begroting betreft alleen de ontwikkelingskosten van het product. De uitvoeringskosten op scholen (bijv. voor het geven van lessen door de cultureel ondernemer) kunnen niet worden opgenomen, tenzij duidelijk kan worden gemaakt dat het om een pilot gaat die onderdeel is van de ontwikkeling van het product. Kosten voor deskundigheidsbevordering van leerkrachten kunnen wel in de begroting worden opgevoerd, mits de deskundigheidsbevordering ondersteunend is aan het product. Dit betreft bijvoorbeeld een teamscholing waarin leerkrachten leren werken met het product. - De ontwikkelkosten worden gedekt met de Cultuureducatie met Kwaliteit-gelden (max. € 5000,- per productontwikkeling) en eventuele andere middelen. De aanvraag gaat vergezeld van een sluitende begroting en dekkingsplan. - Indien een aanvraag gehonoreerd wordt, worden de gelden overgemaakt op basis van de aangeleverde begroting.
<p>Evaluatie:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - U dient na afloop van de productontwikkeling een inhoudelijk en financieel verslag in, waarin u antwoord geeft op de vragen van het evaluatieformulier.

Bijlage 4. Aanvragen productontwikkeling 2020

Hieronder ziet u een overzicht van de ontwikkelde producten, met het aantal scholen en leerlingen dat ermee bereikt wordt.

Culturele aanbieder	Naam project	Scholen	Aantal LL
Jose Geertzen	Vakoverstijgend werken met beeldende onderwijs	1	299
DOK2a	Leerlijn tekenen bij taalmethode Staal	1	223
Esther Linnemann	"Herinneringen uit mijn kindertijd"	7	448
Linda Willemszoon	Liefste Jan (werktitel)	9	547
Held en Bloem Producties	De Spion (werknaam)	2	180
Geschiedenis Beleven	Allemaal instappen! Op reis met de tram. Groep 3: Help! Waar is de tram? Groep 4: Met de tram naar tante Jo / Roden-Nietap	9	1438
Atelier Abel	Obs Swarte Meer	1	80
DOK2a	Plastic, daar zit muziek in!	5	368
Speel je wijs	Bewonder en Verwonder: spelen met kunst en mindfulness	2	190
Geschiedenis Beleven	Allemaal instappen! Op reis met de tram. Groep 3: Help! Waar is de tram? Groep 4: Met de tram naar tante Jo / Peize-Nietap	3	449
GarryWie	Veenpolder. Bruin goud	11	2643
GarryWie	Melk. De witte motor	11	2643
		62	9508

Bijlage 5: De scenario's

Scenario 1: Komen en gaan

De school kan kiezen uit een divers aanbod van verschillende cultuurinstellingen. Projecten zijn kortdurend, wisselen elkaar steeds af. De school heeft geen eigen visie op cultuuronderwijs, maar biedt wel verschillende culturele activiteiten aan. Er is geen opgeleide ICC'er of cultuuronderwijsdeskundige met voldoende taakuren en budget.

In scenario 1 staat de culturele aanbieder centraal.

Scenario 2 - Vragen en aanbieden

De school biedt, vanuit haar eigen, schoolspecifieke visie op cultuuronderwijs, structureel verschillende culturele activiteiten, lessen en/of workshops aan (bijvoorbeeld in de vorm van een menu). Er is hierbij sprake van een beredeneerd, enigszins samenhangend aanbod. Er is een cultuuronderwijsdeskundige, zoals een opgeleide ICC'er, werkzaam in het team met voldoende taakuren (meer dan 80 leerlingen > minimaal 40 taakuren, minder dan 80 leerlingen > minimaal 20 taakuren) en geormerkt budget. Het cultuur(beleids)plan en de evaluatie ervan worden jaarlijks in een teamoverleg besproken. Binnen dit scenario kan al gewerkt worden en verdieping en verbreding van de eigen deskundigheid, gericht op het werken met doorlopende leerlijnen.

In scenario 2 staat de ICC'er centraal.

Scenario 3 - Leren & regisseren

De school werkt vanuit haar eigen cultuurbeleid en in samenwerking met haar directe (culturele) omgeving aan cultuuronderwijs. Cultuur wordt vormgegeven vanuit de expertise van het eigen team en de culturele omgeving. Zo wordt het mogelijk om een verticale (vanaf groep 1 tot en met groep 8) of horizontale leerlijn (aansluitend bij andere vakken) te realiseren. De ICC'er of cultuuronderwijsdeskundige speelt een centrale rol bij de vormgeving van het cultuuronderwijs op de school, met duidelijke en structurele ondersteuning van directie, collega's en eventueel bestuur.

In scenario 3 staat het schoolteam centraal.

Scenario 4 - Eigenaarschap & integratie

De school voert haar eigen cultuuronderwijs uit en gebruikt aanbod en expertise van externe partners om eigen doelen te bereiken. Cultuuronderwijs wordt ingezet om vakoverstijgend te werken. De school brengt de ontwikkeling van vakoverstijgende vaardigheden op leerlingniveau in kaart. Zo wordt het mogelijk te werken aan verticale en horizontale leerlijnen vanuit de achterliggende (cognitieve) vaardigheden die in de verschillende leergebieden van het primair onderwijs een rol spelen.

In scenario 4 staat het kind centraal.